

Interpretace hebrejských jmen předků Našeho Pána Ježíše Krista

z 1. kapitoly evangelia svatého Matouše

Flaccus Albinus, zvaný též Alkuin

(Z Migneova vydání přeložili

Michaela a Václav Freiovi.)

Blahoslaveného evangelistu Matouše, nejmilejší, plným právem označuje tvář člověka (na rozdíl od živočichů ostatních nebeských tajemství); jelikož bere počátek evangelia zdaleka, od dávných Otců, jasněji než ostatní předem označil genealogii lidství Páně. Ale je třeba vědět, že jména jich všech v sobě obsahují plnost alegorického a morálního významu.

Interpretace doslovná

Abraham, otec mnohých národů; Izák, radost; Jákob, přemožitel; Juda se vykládá jako vyznání, Fares, rozdělení, a Zára, východ; Chesróm, ten, který vidí šíp; Tamar, palma; Aram, vyvolený; Aminadab, ochotný národ; Naason, silný věstec; Salmón se přijímá jako citlivý; Boaz, v němž je síla a Rachab, šíře; Obéd, ten, který slouží; Rút, ta jež spěchá; Isaj, planoucí oheň; David, silný rukou, nebo též žádoucí; Šalomoun, tvůrce pokoje; Batševa (Beersabé), syn přísahy; Uriáš, Bůh je mé světlo; Roboám, hojnost lidu; Abia, otec a pán; Asaf, odnášející; Jošafat, Pán rozsoudil; Jóram, vyvýšený; Amasiáš, povýšený národ; Uziáš, silný Páně; Jótan, dokonalý; Achaz, ten, který uchopil; Ezecháš, silný Páně; Manase, zapomnětlivý; Amon, věrný; Joziáš se vykládá jako spása Páně; Jechoniáš, příprava Páně; Salatiel, Bůh je má žádost; Zorobábel, onen učitel; Abiud, on je můj otec; Eljakim, povstání Boží; Azór, ten, jemuž bylo pomozeno; Sádok, spravedlivý; Achim, můj bratr; Eliud, můj Bůh; Eleazar, Bůh je můj pomocník; Mattan, dar; Jákob, přemožitel; Josef, jemuž se přidává, nebo také rozhojněný; Maria, ta, jež osvětluje, nebo hvězda mořská; Ježíš, Spasitel. Kristus se vykládá jako pomazaný.

Interpretace alegorická

Skrze tyto patriarchy tedy Kristus, náš Pán a Bůh, přišel na svět; a úkol jich všech alegoricky nesl sám v sobě. A ve výkladu jejich jmen chtěl naznačit naši spásu.

V Abrahamovi je otcem všech věřících, k němuž smejí všichni volat: *Abba, Pater!* V Izákovi je radostí všech věrných, o níž anděl prorocky pěl: *Ule, zvěstují vám radost velikou, která bude všemu lidu.* V Jákobovi je přemožitelem, protože zbavil síly ďábla, škůdce lidského rodu, a potřel ho a rozbil jeho nádobu. V Judovi je vyznáním, protože on sám řekl: *Vyznávám se tobě, Pane, Otče nebes a země.* Ve Fárově rozdělení, protože odděluje ovce od kozlů, to jest dobré od zlých, vyvolené od zavržených. V Zárově je On vycházejícím k naší spásě, jak bylo řečeno: *Těm, kteří se bojí jména Páně, vyjde slunce spravedlnosti,* a jako je psáno: *Navštívil nás přicházející z výsosti.* V Chesrómovi je šípem spásy Páně, jak bylo řečeno: *Šípy bohатыra jsou ostré.* V Tamar je palmou vítězství, jak on sám řekl: *Vzchopte se, já jsem přemohl svět.* V Aramovi je tím vyvoleným, o němž Otec mluví: *Zde je můj služebník, jehož jsem si zvolil, můj vyvolený, vložil jsem na něj svého ducha.* V Aminadabovi předjímá ochotný národ, protože dobrovolně položil svůj život pro naši spásu, aby nás učinil svým ochotným lidem, příjemným Bohu. V Naasonovi je věstcem, to jest prorokem, silným, když říká: *Pak přijde Syn člověka ve své velebnosti; usedne na stolci svého majestátu,* aby soudil svět spravedlivě. V Salmónovi je citlivý, míněno rozumově; o němž je psáno: *Abý viděl jejich myšlenky,* a potom: *Pán zná myšlenky lidí.* A: Bůh, jenž zkoumá srdce i ledví. Který řekl židům: *Co smýšlíte ve svých srdcích;* který zná minulé a budoucí jako přítomné. V Boazovi je vyjádřena moc jeho síly, když říká: *Všechno přitáhnu k sobě.* V Rachab se naznačuje rozsáhlost říše v Církvi. V Obédovi se ukazuje jako ten, kdo slouží, protože nepřišel, aby mu bylo slouženo, ale sloužit, jak řekl Apoštol: *Přijal na sebe formu služebníka.* V Rút je tím, kdo spěchá za naší spásou (který chce, aby byli všichni lidé spěšně spaseni a došli k poznání pravdy, jak říká v Evangeliiu: *Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské).* V Isajovi se poznává jako planoucí oheň, když říká: *Oheň jsem přišel uvrhnout na zem, a co chci, než aby hořel?* A také Jan o něm řekl: *Bude vás křtít Duchem svatým a ohněm.* V Davidovi je žádoucím, protože bylo řečeno: *Vzácného je tvaru mezi syny lidskými.* Má též silné rámě, držící v ruce dűtky z provazů, a mnoho prodávajících a kupujících vyhnal z chrámu. Také je silným válečníkem, který nad ďáblem zvítězil a pokořil toho, jenž na nás křivě žaluje. V Šalomounovi je tvůrcem pokoje, jak řekl:

Pokoj svůj vám dávám, pokoj svůj vám zanechávám. Stejně tak Apoštol praví: *Tento je náš pokoj, který obojí činí jedním.* V Batševě je synem přísahy, o němž je řečeno: *Přísahal Pán, a nebude toho litovat: jsi knězem na věky.* V Roboamovi se naznačuje hojnost věřícího lidu, když řekl: *Mnozí přijdou od východu a od západu, a budou přebývat s Abrahamem, Izákem a Jákobem v království nebeském.* V Abiovi je vyjádřen Otec a Pán, když řekl: *Nikoho nenazývejte na zemi otcem: jeden je náš Otec, který je v nebesích.* V Asafovi je odstraňujícím, o němž Jan řekl: *Ejhle, beránek Boží, který snímá hříchy světa.* V Jošafatovi je soudcem, protože *on sám bude soudit okrsek zemský spravedlivě* (a on sám je soudcem živých i mrtvých). A dále řekl: *Otec nikoho nesoudí, ale všechn soud dá svému Synovi.* V Jóramovi je vznešený, protože sám vystoupil nad nebesa nebes, a vyplnil všechno: a jak řekl žalmista, *je vyvýšen nad všechny národy a jeho sláva přesahuje nebesa.* Amasiáš označuje povýšený národ, protože skrze Krista je vyzdvižena Církev Boží, které dal moc svazovat i rozvazovat. V Uziášovi je silný Páně, protože zajatý lidský rod mocnou rukou vysvobodil ze zajetí, a vyvedl ho do výše nebes. V Jótanovi je dokonalý, jak říká v evangeliu: *Sluší se, abychom naplnili veškerou spravedlnost.* V Achazovi je tím, který uchopil, *jehož pravice dlaní rozměřila nebesa a zemi sevřel do hrsti.* V Ezechiášovi je silou Páně, když řekl: *Důvěřujte mi, protože já jsem zvítězil nad světem.* Taktéž podle Apoštola: *Kristus je Boží síla a Boží moudrost.* V Manasovi, zapomnětlivém, zapomíná na naši vinu, tak jak se čte u Ezechiele: *V kterémkoli dni se hříšník obrátí od své nespravedlnosti, všechny jeho viny budou zapomenuty.* V Amonovi věrný, který řekl: *Proste a bude vám dáno.* Taktéž Pavel: *Aby byl milosrdný, a věrný velekněz u Boha.* Taktéž Jan: *Který je svědek věrný.* V Joziášovi spása Páně, protože každý, *kdo bude vzývat jméno Páně, bude spasen.* V Jechoniášovi příprava Páně, neboť řekl: *Odcházím, abych vám připravil místo.* V Salatielovi – Bůh je má žádost, neboť řekl: *Otče svatý, zachovej ty, které jsi mi dal.* V Zorobábelovi učitel hříšníků a publikánů, aby je z bludů přivolal ke svému životu. A jak on sám řekl: *Nikoho nenazývejte mistrem, protože jediný váš mistr je Kristus.* Abiud se čte jako „tento je můj otec“, protože On řekl: *Já a Otec jedno jsme;* a on sám je otcem a hlavou všech věřících. V Eljakimovi zmrtvýchvstání Páně, jak řekl: *Já jsem zmrtvýchvstání a život, kdokoli věří ve mne, nezemře na věky; ale já ho vzkřísím v poslední den.* Azór je ten, jemuž bylo pomozeno, jak řekl: *Nejsem sám, protože můj Otec je se mnou;* on sám je pomocníkem všech, kdo v něho doufají. A dále: *Činy, které konám, nekonnám ze sebe; ale Otec, který je se mnou, ten ty činy koná.* V Sádokovi je spravedlivý, jak je psáno: *On sám je spravedlivý a ospravedlňuje ty, kdo jsou ve*

vře Abrahamově. V Achimovi je „můj bratr“, jak řekl: *Kdokoli činí vůli mého Otce, ten je můj bratr, i má matka, i má sestra.* V Eliudovi je „můj Bůh“, který z naší křehkosti říká Otci: *Bože, Bože můj, k tobě hledím od svítání,* abych k tobě povstal. V Eleazarovi: Bůh je můj pomocník, a ochranitel všech, kdo v něho věří, neboť řekl: *Ten, který mne poslal, Otec, je se mnou, a nezaanechá mne samotného.* V Mattanovi je darem, protože skrze něho nám Bůh Otec odpustil všechny dluhy; to on sám *stoupaje k výšinám vyvedl zajatce ze zajetí a daroval dary lidem.* V Jákobovi, jak už jsem dříve řekl, je přemožitelem našeho starého nepřítele; neboť svým věřícím dal moc *šlapat po hadech a štírech a po veškeré síle nepřitele.* V Josefovi mu bylo přidáno, neboť mu Otec dal *národy za dědictví, a do jeho vlastnictví končiny země,* i rozmnožení věčného života, jak on sám řekl: *Přišel jsem, aby měli život, a aby ho měli hojnost.* Ve svaté Marii vždy Panně, z níž byl zrozen, je hvězdou mořskou a světlem věků: on sám řekl: *Já jsem světlo světa, které osvěcuje každého člověka přicházejícího na tento svět.* Ve svém vlastním jménu je Ježíš spása a Spasitel, podle výkladu anděla, který řekl: *On spasí svůj lid z jeho hříchu.* Vpravdě byl nazván Kristus, to jest pomazaný, protože ho Bůh v jeho lidství pomazal olejem radosti, to jest pomazal ho Duchem svatým na kněze a krále věčného: neboť křesťany, nazvané podle jeho jména, jichž je Spasitelem, spasil z jejich hříchu; tím, že je kněz, smiřuje je s Bohem Otcem; jako král je usazuje do království věčného. On sám totiž skrze těchto čtyřicet dva jmen jakožto příbytků přišel na svět, aby nás, také skrze ně na zemi žijící, uvedl do země živých podle příslibu; tam budeme v nebeském Jeruzalémě na věky věků kralovat, těšíce se z věčného míru. Amen.

Interpretace morální

Z hlediska morálního přispívají tyto interpretace jmen k našemu vzdělání mnoha způsoby. Tak jako se Kristus všude přičiňoval o naši spásu, tak i jména našich patriarchů označují náš prospěch.

Abychom se v Abrahamovi stali otci mnohých ctností, a právem dědicským obdrželi rozmnožení dobrých činů. Abychom v Izákovi měli radost v Pánu (a ne v tomto světě, podle toho, co on sám řekl: *Radujte se, protože vaše jména jsou zapsána v nebi.*) A podle Apoštola: *Radujte se v Pánu stále, a opět říkám, radujte se.* Abychom v Jákobovi přemáhali své neřesti a tělesné žádosti; a abychom vítězně šlapali nohou po moci ďáblův. Abychom v Judovi podle žalmisty předstoupili před tvář Páně ve vyznání, a abychom velebili jeho svaté jméno a chválili je na věky věků. Abychom se ve

Farovi oddělili od bezbožných, odlišili se svými činy od jejich společnosti; a abychom se odvrátili od každého zahálčivého bratra a nesdíleli jeho špatné skutky. Aby v Zárovi do našich srdcí vstoupil Nositel pravého světla a aby se všude v našich srdcích rozzářilo Slunce spravedlnosti, *a aby naše světlo svítilo před lidmi, aby viděli naše dobré skutky a oslavovali našeho Otce, který je v nebesích.* Abychom se v Chesromovi stali šípem spásy Páně, tak aby se o nás mohlo říci: šípy bohatýra jsou ostré. Abychom v Tamar s palmou vítězství přemáhali ďáblovu nádheru a žádosti světa, skrze toho, který si nás zamiloval. Abychom se v Aramovi stali Božími vyvolenými *a byli vyvoleným národem, svatým lidem, lidem daným ve vlastnictví, a abychom ohlašovali mocné skutky toho, který nás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla:* abychom se stali královským kněžstvem Kristovým a abychom vynikali jeho zásluhami. Abychom se v Aminadabovi stali ochotným lidem Páně při vytváření těla Kristova. Abychom v Naasonovi opustili světské věštby pohanů a důvěřovali božským příslibům. Abychom se v Salmónovi citlivě, to jest chápajíce Boží pravdu, stali žáky a činiteli: *protože nebudou ospravedlnění posluchači, ale vykonavatelé zákona.* Abychom se v Boazovi vyznávali Bohu, a jednali statečně, slavně vítězíce v Kristu nad mocnostmi v povětrí. Abychom v Rachab pečlivě dbali na nesmírné přikázání Páně, abychom milovali Pána Boha z celého srdce, z celé duše, celou silou, abychom lnuli k bližním jako k sobě samým. Abychom v Obédovi sloužili v radosti skrze ducha lásky, ve svatém milování. Abychom v Rút spěšně vcházeli do onoho odpočnutí, to jest do nebeského Jeruzaléma; *dokud máme čas, konejme dobro všem: protože nemáme zde trvalou obec, ale hledáme budoucí.* Abychom v Isajovi přinášeli Bohu zápalnou oběť svých modliteb, na oltáři našeho srdce, ve zkroušenosti ducha, jak říká prorok a žalmista: *Ať míří má modlitba jako kadidlo před tvou tvář.* Abychom se v Davidovi stali vytouženými našemu Bohu, a silnou rukou bojovali proti duchovnímu Goliášovi. Abychom v Šalomounovi, pokud to záleží na nás, měli mír se všemi lidmi, protože *blahoslavení jsou tvůrci pokoje, neboť se budou nazývat Božími syny.* Abychom se v Batševě střežili veškeré přísahy, abychom křivou přísahou neupadli do léčky ďáblovy. Aby byl v Uriášovi Bůh naším světlem a abychom, následující ho, nekráčeli ve stínu smrti, ale měli světlo života. Abychom v Roboamovi plnili nesmírný příkaz lásky, a radovali se z hojnosti duchovních darů. Abychom v Abiovi byli bratry, protože máme Boha za Otce; a abychom byli dědici Božími, totiž spoludědici Kristovými. Abychom v Asafovi přenesli svůj úmysl od neřestí k ctnostem, od věcí pozemských k nebeským. Abychom v Jošafatovi soudili každého podle práva, jak je psáno: *Podle práva*

sudte, synové lidí; a jak chceme, aby nám lidé činili, ať sami činíme jim, vědouce, že tou měrou, kterou měříme, nám bude naměřeno. Abychom v Jóramovi hledali věci nebeské, stali se v Pánu vznešenými a měli své obcování v nebi. Abychom v Uziášovi byli posílení v Pánu a v síle jeho moci. Abychom v Jótanovi činili dokonalé skutky podle evangelia: *Budte dokonalí jako je dokonalý váš otec v nebesích*. Abychom ve všem dávali příklad a každého učili moudrosti a ukazovali člověka dokonalého. Abychom v Achazovi uchopili cestu naší spásy, což je Kristus, který řekl: *Já jsem cesta, pravda a život*. Abychom v Ezechiášovi chválili sílu Pána bojujícího za nás a snažně jej žádali, aby nás posiloval. Abychom v Manasovi zapomínali na své křivdy a zapomínající na minulé, mířili k budoucímu. Abychom v Amonovi stáli ve víře, v níž bychom dokázali hasit všechny ohňové střely dábelského klamu. Abychom v Joziášovi celou silou následovali spásu Páně, kterou nám ráčil poskytnout. Abychom byli v Jechoniášovi připraveni na příchod Páně, bděly a modlily se, abychom neupadli do pokušení, ale abychom si zasloužili vstoupit na svatbu s těmi, o nichž on sám řekl: *Blažení jsou služebníci, které Pán, když přijde, zastihne bdící*. Abychom v Salatielovi měli jen jednu žádost, totiž přebývat v Hospodinově domě po všechny dny svého života. Abychom v Zorobábelovi byli učiteli pravdy, kteří zabírají nauce a zmatkům kacířů: čemu slovy učíme, to ať doporučujeme skutky, aby nám neřekl Bůh: *Nač odříkáváš má nařízení, proč si bereš do úst moji smlouvu: Ty přec nenávidíš kázeň, ty má slova za sebe jen hájíš*. Abychom v Abiudovi měli Boha za Otce, a on nás za syny a dcery; *majíce ducha synovství, v němž voláme Abba, Otče. Jestliže jsme totiž syny, tedy i dědici; dědici Božími, spoludědici Kristovými*. Abychom v Eljakimovi povstávali ze smrti hříchu, a žili Bohu v Duchu svatém. Abychom v Azórovi s Boží pomocí zvítězili nad nepřáteli naší spásy. Abychom si v Sádokovi zasloužili být ospravedlněni od toho, který ospravedlňuje bezbožného. Abychom v Achimovi byli Kristovými bratry, matkami a sestrami, abychom v něm činili jeho vůli. Abychom skrze Eliuda neměli jiného Boha než Pána Ježíše Krista, *jemuž každé koleno pokleká a jehož každý jazyk vyznává*; abychom jedině jemu obětovali oběť chvály, k němu povznášeli své hlasy, jeho jediného uctívali, jehož se sluší uctívat *v duchu a v pravdě*. Abychom skrze Eleazara vyznávali, že naše spása je pouze v Pánu Ježíši. Abychom v Mattanovi přijímali dar Ducha svatého a nebyli žádostivi zlého jako polhané. Abychom v Jákobovi vládce temnoty spolu s našimi neřestmi přemáhali duchovní silou. Aby v Josefovi, zatímco vnější člověk hyne, den po dni se zveleboval člověk vnitřní, až se v nás duchovně upevní Kristus,

a abychom skrze Marii, to jest světlo víry a božské milosti, byli přivedeni k nevyslovitelnému patření na všemohoucího Boha, radující se v něm, vysvobození ze všeho smutku tohoto času a vládli s Kristem ve věčné blaženosti.

*Přijmi, králi, velkomyslně malý dárek z lásky,
který ti tady přinesl tvůj Albinus.
Mocní přinášejí velké dary z časných pokladů,
má chudoba přináší tyto dvě drobnosti:
aby nepřišla s prázdnou pravice v posvátných dnech
před tvou laskavou tvář, ctihodný králi,
sepsal jsem hebrejská jména svatých prarodičů -
a vykládám je tvou řečí – latinsky.*